

נשים בתנ"ך בראי החסידות – שיעור 12

דינה

תלמוד בבלי מסכת ברכות דף ס/א

"ואחר ילדה בת ותקרא את שמה דינה" מאי ואחר? אמר רב, לאחר שדנה לאה דיין בעצמה ואמרה, שנים עשר שבטים עתידין לצאת מיעקב, ששה יצאו ממני וארבע מן השפחות הרי עשרה, אם זה זכר לא תהא אחותי רחל כאחת השפחות? מיד נהפכה לבת, שנאמר "ותקרא את שמה דינה".

רש"י על בראשית לב, כג

"ואת אחד עשר ילדיו". ודינה היכן היתה? נתנה בתיבה ונעל בפניה שלא יתן בה עשו עיניו. ולכך נענש יעקב שמנעה מאחיו, שמא תחזירנו למוטב, ונפלה ביד שכם:

מדרש רבה בראשית פרשה ח פסקה יב

"ויאמר להם א-להים פרו ורבו ומלאו את הארץ וכבשה" וכבשה כתיב [ולא וכבשוה]- האיש כובש אשתו שלא תצא לשוק, שכל אשה שיוצאה לשוק סופה להכשל. מנא לך? מן דינה שנאמר (בראשית לד) "ותצא דינה" ולבסוף נכשלה. הה"ד (שם) "וירא אותה שכם" וגו'.

מדרש רבה בראשית פרשה פ פסקה א

(א) ותצא דינה בת לאה (יחזקאל טז) "הנה כל המשל עליך ימשל לאמר כאמה בתה" ... א"כ לאה אמנו זונה היתה? אמר להם "ותצא לאה לקראתו" וגו' יצאת מקושטת כזונה לפיכך "ותצא דינה בת לאה":

פרקי דרבי אליעזר פרק לה

ר' אליעזר אומ' ... אחת עשר בנים ובת אחת וכולם נולדו וזוגו עמו חוץ מיוסף שלא נולדה זוגתו עמו שהיתה אסנת בת דינה ראויה לו לאשה, וחוץ מדינה שלא נולדה זוגה וכמה אמרו חסרה הילדה הזאת לנו דיין ומשפט על כן קרא שמה דינה.

פרקי דרבי אליעזר פרק לז

...היתה בתו של יעקב יושבת אוהלים ולא היתה יוצאה לחוץ. מה עשה שכם בן חמור? הביא נערות משחקות חוצה לו מתופפות ויצאה דינה לראות בבנות הארץ המשחקות ושללה ושכב עמה והרתה וילדה את אסנת. ואמרו בני ישראל להורגה שאמרה, עכשו יאמרו בכל הארץ שיש בית זנות באהלי יעקב. הביא שרץ של זהב שם הקדש כתוב בו ותלה על צוארה ושלחה והלכה. והכל צפוי לפני ה'ה, וירד מיכאל המלאך והורידה למצרים לבית פוטיפרע שהיתה אסנת ראויה ליוסף לאשה והיתה אשתו של פוטיפרע עקרה וגדלה עמה כבת. וכשירד יוסף למצרים לקחה לו לאשה שנ' "ויתן לו את אסנת בת פוטיפרע".

מדרש רבה בראשית פרשה פ פסקה יא

(יא) ויקחו את דינה ר' יודן אמר גוררין בה ויוצאין. א"ר הונא הנבעלת לערל קשה לפרוש. א"ר הונא אמרה, ואני אנה הולין את חרפתי? עד שנשבע לה שמעון שהוא נוטלה, הה"ד "ושאול בן הכנענית", בן דינה שנבעלה לכנעני. ר' יהודה ור' נחמיה ורבנן: ר' יהודה אמר, שעשה [שאול, הוא זמרי] כמעשה כנענים; ר' נחמיה אמר, שנבעלה מחוי שהוא בכלל כנענים; ורבנן אמרין, נטלה שמעון וקברה בארץ כנען:

* * *

ספר חסד לאברהם - מעין ה - נהר כה

עוד מצאתי כתוב שדינה בת יעקב נשאת לז' אלופים, א' שכם בן חמור, ב' שמעון בן יעקב, ג' איוב, ד' נבל, ה' דוד, ו' טורנוסרופס, ז' רבי עקיבא.

* * *

ספר איוב פרק ב

(ח) וַיִּקַּח לוֹ תֶרֶשׁ לְהִתְגַּדֵּד בּוֹ וְהוּא יֹשֵׁב בְּתוֹךְ הָאָפֶר: (ט) וַתֹּאמֶר לוֹ אִשְׁתּוֹ עֲדָךְ מִחֲזִיק בְּתַמְתְּךָ בְּרָךְ אֲ-לֵהִים וְמַת: (י) וַיֹּאמֶר אֵלָיָהּ כְּדַבֵּר אַחַת הַנְּבִלּוֹת תְּדַבְּרִי גַם אֶת הַטּוֹב נִקְבֵּל מֵאֵת הָא-לֵהִים וְאֶת הָרָע לֹא נִקְבֵּל בְּכֹל זֹאת לֹא חָטָא אִיּוֹב בְּשִׁפְתָיו:

תלמוד בבלי מסכת בבא בתרא דף טז/א

”בכל זאת לא חטא איוב בשפתיו”. אמר רבא, בשפתיו לא חטא – בלבו חטא.

* * *

ספר התניא - חלק ראשון - פרקים יב-יג-יד

והבינוני הוא שלעולם אין הרע גובר כל כך לכבוש את העיר קטנ' [הלב] להתלבש בגוף להחטיאו, דהיינו ששלש' לבושי נפש הבהמית שהם מחשבה דבור ומעשה שמצד הקליפ' אין גוברים בו על נפש האלהית להתלבש בגוף במוח ובפה ובשאר רמ"ח אברים להחטיאם ולטמאם ח"ו, רק שלשה לבושי נפש הא-להית הם לבדם מתלבשים בגוף שהם מחשבה דבור ומעש של תרי"ג מצות התורה... אך מהות ועצמות נפש האלהית שהן עשר בחינותיה לא להן לבדן המלוכה והממשלה בעיר קטנה כי אם בעתים מזומנים כמו בשעת קריאת שמע ותפלה... אבל אחר התפלה בהתסלקות המוחין גדלות... הרי הרע חוזר וניעור... ומתאוה תאוה לתאות עוה"ז ותענוגיו...

והנה מדת הבינוני היא מדת כל אדם ואחריה כל אדם ימשוך שכל אדם יכול להיות בינוני בכל עת ובכל שעה כי הבינוני אינו מואס ברע שזהו דבר המסור ללב... אלא סור מרע ועשה טוב דהיינו בפועל ממש במעשה דבור ומחשבה שבהם הבחירה והיכולת והרשות נתונה לכל אדם לעשות ולדבר ולחשוב גם מה שהוא נגד תאות לבו והפכה ממש, כי גם בשעה שהלב חומד ומתאוה איזו תאוה גשמיית... יכול להתגבר ולהסיח דעתו ממנה לגמרי באמרו ללבו אינני רוצה להיות רשע אפי' שעה אחת...

אך אעפ"כ צריך לקבוע לו עתים גם כן לשית עצות בנפשו להיות מואס ברע... כל תענוני עוה"ז החכם רואה הנולד מהן שסופן לרקוב ולהיות רמה ואשפה, וההפך להתענג ולשמוח בה' ע"י התבוננות בגדולת א"ס ב"ה כפי יכולתו אף שיודע בנפשו שלא יגיע למדרגה זו באמת לאמיתו כי אם בדמיונות אעפ"כ הוא יעשה את שלו לקיים את השבועה שמשביעים תהי צדיק וה' יעשה הטוב בעיניו. ועוד שההרגל על כל דבר שלטון ונעשה טבע שני. וכשירגיל למאס את הרע יהיה נמאס קצת באמת וכשירגיל לשמח נפשו בה'... הרי באתערותא דלתתא אתערותא דלעילא וכולי האי ואולי יערה עליו רוח ממרום ויזכה לבחי' רוח משרש איזה צדיק שתתעבר בו לעבוד ה' בשמחה אמיתית...

* * *

נדרים ד"נ ע"ב, תוספות ד"ה ומן אשתו

שהיה רבי עקיבא מקפחו [את טורנוסרופוס] בקראי [בפסוקים] לפני קיסר ומקנתרו בדברים. פעם אחת בא לביתו סר וזעף. אמרה לו אשתו, "מפני מה פניך זועפים?" אמר לה, "מפני רבי עקיבא שמקנטר אותי בכל יום בדברים". אמרה לו, "אלהיהם של אלו שונא זמה הוא. תן לי רשות ואכשיל אותו בדבר עבירה". נתן לה רשות ונתקשטה והלכה לה אצל רבי עקיבא. כשראה רבי עקיבא אותה רק, שחק ובכה. אמרה לו, "מה אינן הנך תלת מילין [מהם אלו שלוש הדברים]?" אמר לה, "שנים אפרש, שלישי לא אפרש. רקקתי, על שבאת מטיפה סרוחה; בכיתי, על האי שופרא דבלי בארעא [על יופי זה שיכלה בעפר]". והוא שחק, שצפה ברוח הקדש שעתידה להתגייר ולהנשא לו ולא רצה להודיעה. אמרה לו, "כלום יש תשובה?" אמר לה, "הן". הלכה ונתגיירה ונשאת לו לרבי עקיבא והכניסה לו ממון הרבה.